

572 ռ. հ.
1960

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ
ՅՈՒՆԵՍԿՈՅԻ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ

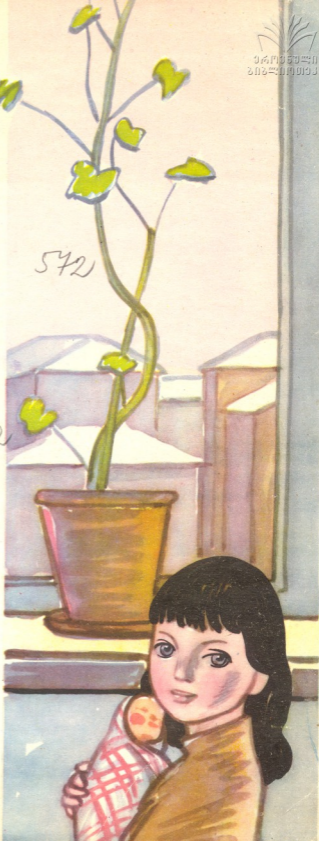
«Մանկուկները հարուստ
աշխարհում ապրում են,
և նրանք խոսում են, կարդում
և նկարում են»

№ 1

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՅՈՒՆԵՍԿՈՅԻ ԱՐԽԻՎՈՒՄԸ ԵՎ
Յ. Ս. ՕՐԵՆՅԱՆԻ ԿԱՐԿՈՒՄԸ, ԲԻՐԱ ՅՈՒՐԵՐՈՒՄԸ
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵՍԻ ԿԱՐԿՈՒՄԸ ԵՎ
ՍԵՐԻԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՍԻ ԿԱՐԿՈՒՄԸ

ՈՅԵՅՅԱՆ
1960

572
52

პირველი პარსკვლავი

3 824240

თანგიზი ლაღვს

ზარს დატყავდნ წიფებია იყო
დარჩენილი. შეგვეტყოსთელი ჰიონგრი
თენგნი მოღვეწარ იჯდა გაკეთილ-
ზე ახლა ვახსენდა, რომ პირველად
ღვს უნასტელი გაკეთილი მქო-
დათ. ვითო ზარს დატყავდნ წიფებია
შნ. შიი გაკეთილები ზომ ხანმოკლეა.
„იქნებ დამოციდნ, — ფიქრობდა თენ-
გნი, — ზომ იყან, რომ ზეღ შორი-
გობს იწვებნ. ვანა ზებრობა სქევა
პირველი პირიგობა.“

სულ რამდენიმე დღეა, რაც თბილისს
შეოთებ სკოლის პირველკლასელები ოქ-
ტომბრებზე გადნან თენგიზი ცნჩე-
ბოდა იმ სასკოლო დღას. პირიგობა

სატარებს თავიღლები შიართენ, ოქ-
ტომბრებობა მთელი ოცს. პირიგობელ-
მღვანელს დამორომ კი ვულზე დარბ-
ნიათ ოქტომბრების შინაში — წიფელი
ვარსკლავი, რამდენჯედაც ძა ლენინის
სატარაობის სურათია ვარსკლავი.
შერე პირველი ვარსკლავის ზღ-
მღვანელად თენგიზი დარჩნა.

ხალხკვანელის მოლოინაზი

იმ დროს, როცა თენგიზი ასე დღეა-
და, პირველკლასელებს გაკეთილები
უკვე დათხოვებოდათ. პირველი ვარს-
კლავის ოქტომბრებზეც მენია მარე-
ღვებზე შემოხვებოდნ.

შოვიდა. მავშეები ზელმხედვანდს მისი
კეთილდენ.

- მე სანიტარი ვარ.
 - მე შორივე.
 - მე მოღვიღლე, — ერთმანეთს აბ-
სტოლიდნ ოქტომბრებზე.
- თენგიზმა რვეული შიონარევა და
შიარტებზე განაწილებნ ზარნიშა.
— თუ კარგად იშორიგვებთ, კვირის
ბოლოს აი ამ „ჯიგენში,“ — აინაშა თენ-
გისა წიფელი ვარსკლავის კვეშთი გა-
ტრულ კლადენს „ჯიგენზე“, — სატარა
ზევას ვარსკლავს ზეფელები ზოღმ-
ვისაც შერე ვარსკლავი დარეკოდნას
საწიელი წლის ბოლომდე. გამარჯვე-
ნულიც ის იქნება. გამარჯვებულს კი
დაჯიღიღვებნ.

პირველი ღვა

პირველი ვარსკლავის შიარტებობის
პირველ დღეს შიშენელოინი არღვეთი
შომხარა. დღესათმ ორი ბალიში ვარს-
და — შირალი და სველი ცარკი, საწმ-
ნებმა — ყველაფერი რაგზე იყო. ვარსკლ-
ავთ ტრიალებდნენ რუსუდანი და მისი
შოღვიღლე ზურაში. არც სოსო იყო
უსაქმილ ამოდენს ვევიღვებს შირაწეა.
სხელი დოღვების შემოკლა ახ უნდო-
და ირამემ ყველა ვარსკლავ, უსუფიოდ
ზომ არავნ მოსუღათ. შირტო ერთის
ბაღთი ახ შიგენის და ამხარე ცალკე
ვახობი.

- ლოლო, იცი, რა ქუქკანი ბაღთი
გაკეთით!
- დედას ახ ვარსკლავი, — თარი იშარ-
ლა ღვლით.
- დედა რად ვარსკლავი, შენ თვი
თინ ვერ ვარტესებ! — ირამემ თუნდა,
ჩიოტარ უნდა ვარტესის და ვარსკლავის
კრედა.
- ყველაზე უკმაღ იმ დღეს ქვირო
იყო. არავს სარტებოდა პირველი და-
მარტება და ტყვიულად დატარებდა შირ-
ზე მამოკლებული პირველი
სატარა სინთას.

2010

ნათება A 23234444

— რაღვებან, შენ შირივე იქნებო! —
შიმართა მარსკლავებობა ვარსკლავს, რი-
ნელიც შირტებოდ იფეა შერევე ყველა-
ზე იტრულ დიდ წიფელ ვარსკლავ-
თან შიფივა და ერთიგით ქიშე, რუსუ-
დანის სურათის კვეშთი, წარჩევა . პირ-
არტეა მამოკლეა.

— შენი შოღვიღლე კი ზურაში იფას
რას იტყო, მავშეობო გამოღვება ზე-
რამბი შოღვიღლე! — ლინალით იკითხა
მარსკლავებობა.

მავშეებმა ვარსკლავი.
— კეთირო პირველი დასმარება იქ-
ნება. — ვანგებობდა მარსკლავებობი, —
იინებ — სანიტარი, სოსო — ვევიღვლე
მარსკლავებობა ყველა სურათთან ზე-
მომკლე წარჩევა. ამსობაში თენგიზი

— ვაი, ეს ჩვენი „დედა ენაა?“ — წა-
მოიძახა გაოცებულმა ლალიმ, როცა ნა-
თელას გაქუქკიანებული წიგნი დაუნახა.
ნათელას შერცხვა და საჩქაროდ შეი-
ნახა წიგნი ჩანთაში.

— ეს ახალი კი არ არის, შარშანდე-
ლია.

— მაინც ასე არ უნდა გააფუქო, წიგნს
გაფრთხილება უნდა, — ჩაერია ლაპარაკში
ხელმძღვანელი თენგიზი.

— ჩემს „დედა ენას“ ვაჩუქებ და ყვე-
ლას სუფთა წიგნი გვეჩვენება, — და ლალიმ
თავის ჩანთას წამოაღო ხელი.

— მერე შენ? — ჰკითხა ნათელამ.

— მე მეორე მაქვს, ისიც სულ ახა-
ლია, არც მიხმარია.

ლალიმ ჩანთა გახსნა, „დედა ენა“
ამოიღო, გადაათვალიერა და შეყაყამან-
და:

ვალახიანი
ნაშახუკაები

მეორე დღეს ლალი კი მოვიდა სუფ-
თა ბაფთით, მაგრამ განგაში მაინც ატყ-
და კლასში.

წვიმიანი დღე იყო, და გოგიმ ტა-
ლახიანი ფეხებით შემოაბოტა ოთახში.

— ეს რა ამბავია! — იყვირა რუსუდან-
მა. მას ბანი მისცა ზურაბმა. ერთ წამში
მთელი კლასი გარს შემოეხვია გოგის.
გოგი დარტყვნილი იღვა და არ იცო-
და, რა ექნა.

— ახლავე ფეხსაცმელი გაიწმინდე! —
არ ეშვებოდა ირინე.

გოგიც წავიდა.

დამლაგებელი დეიდა გრუნია ამბობს:
რაღა პირველკლასელები ოქტომბრულე-
ბი გახდნენ, მათ კლასს დალაგება თით-
ქმის აღარ სჭირდებაო.

— ეს უკვე ცოტა ნახშირია, ახალს მოგიტან.

მეორე დღეს ლალიმ ახალი „დედა ენა“ მოუტანა ამხანაგს პატარა წარწერით: „სახსოვრად ნათელას ლლისაგან“.

კლასში უკვე ყველას სუფთა წიგნი ჰქონდა.

კვირის ბოლოს პირველვარსკვლაველები გახარებულნი იყვნენ. ძალიან კარგად იმორიგევეს, და კედელზე გაკრულ „ჯიბეშიც“ პირველი პატარა ვარსკვლავი გაჩნდა.

— კიდევ როდის მოგიწევს მორიგეობა? — კითხულობს ქეთინო. სოსო თითებზე ითვლის.

— ოთხი კვირის შემდეგ.
— უჰ, რა შორს არის! — წუხს ირინე.

— რატომ ოთხი კვირის შემდეგ ეკუთბს რუსულადნი.

იმიტომ, რომ ჩვენს ჯგუფში ხუთი ვარსკვლავია. ოთხი ვარსკვლავი რომ იმორიგევეს, მერე ისევ ჩვენ ვიქნებით, — უხსნის სოსო.

პიონერული საამქრო

— თქვენ ვარსკვლავის ხელმძღვანელიც მუშაა? — ჰკითხეს ერთხელ ბავშვებს მეორეკლასელებმა.

— ჩვენი ხელმძღვანელი პიონერია, — უპასუხა ზურაბმა.

— მერე რა, ჩვენი ხელმძღვანელი პიონერიც არის და მუშაც.

- სად?
- ქარხნის პიონერულ საამქროში.
- ნამდვილი ქარხნის?
- ნამდვილი ქარხნის!

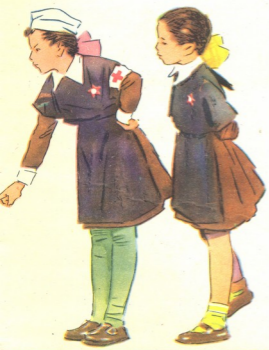
პირველკლასელებს არასოდეს გაუგიათ, რომ პიონერები მუშებიც არიან. როგორც კი თვალი მოჰკრეს თენგიზს, მაშინვე ჰკითხეს:

— ხელმძღვანელო, თქვენ მუშა არა ხართ?

თენგიზს პირველად გაუკვირდა, მერე კი მიხვდა, რაშიც იყო საქმე, და გაიცინა:

— ჰო, ჩვენს პიონერულ რაზმეულს იმ ქარხანაში, სადაც ორთქლმავლებისა და ვაგონების შეკეთება ხდება, პიონერული საამქრო აქვს. იქ ყოველ შაბათს დადიან მეშიიდეკლასელები, მუშებს ეხმარებიან ვაგონების შეკეთებაში. მომავალ წელს მეც ვივლი იქ, თქვენც წაგიყვანთ ექსკურსიაზე.

პირველკლასელ ოქტომბრელებს ძალიან გაუხარდათ, როდესაც გაიგეს, რომ მომავალ წელს მათი ხელმძღვანელიც მუშა იქნება, ივლის ნამდვილ დიდ ქარხანაში, სადაც ორთქლმავლებისა და ვაგონების შეკეთება ხდება, და, რასაკვირველია, იმათაც წაიყვანს იქ ექსკურსიაზე.

ბ ა უ ტ ა ნ ა

(ნაწევები)

ახალი, მებად სასიამოვნო ნაცნობობა

კაშტანკას რომ გვეღვიძა, უკვე გათენებულიყო. ქუჩიდანაც ისეთი ხმაური შემოდიოდა, როგორც დღისით იცის ხოლმე. ოთახში არავინ ჩანდა. კაშტანკამ დაამთქნარა, გაიზმორა, მერე გაუჯერებულმა გაიარგამოიარა, ყოველი კუთხე თუ ავეჯი დასუნა, გარეთაც გაიჭვრიტა, თუმცა საინტერესო იქაც ვერაფერი ნახა. მცირეოდენი ყოყმანის შემდეგ ორივე თათი კარს მიუღზაჭუნა, გაალო და მეორე ოთახში ვაბრძანდა. იქ, საწოლზე, გუშინდელ უცნობს ეძინა. ზემოდან თივთიკის საბანი ეხურა.

— დრო...— შეუღრიდა კაშტანკამ. მაგრამ ვაახსენდა, რომ გუშინ ამ კაცმა აუბა სადილი, კული გააქიციონა და დაყნოსა. უცნობის ტანსაცმელსა და ჩექმებს ცხენის სუნი ასდიოდა.

საწოლ ოთახიდან ერთი კარი გადიოდა. ეს კარიც მი-

ხურული იყო. კაშტანკამ თათები მიუღზაჭუნა, მკერდით მიაწვა და შეალო. მაშინვე უცნაური, მებად საეჭვო სუნი ეცა. არასასიამოვნო შეხვედრის მოლოდინში ღრენაღრენით, თვალის ცეცებით შევიდა ჭუჭყიან პატარა ოთახში და მყისვე შიშით უკან დაიხია. რალაც მოულოდნელი, საშინელი რამ დაინახა! ფრთებგაფარჩხული რუხი ბატი სისინით პირდაპირ მისკენ მოდიოდა. თავ-კისერი თითქმის იატაკამდე დაეხარა. ცოტა მოშორებით პატარა ლეიბზე თეთრ კატას მოეკალათნა. დაინახა თუ არა კაშტანკა, გადმოხტა, ზურგი აზნიჭა, კული ასწია, ბეწვი აბურძვანა და ისიც აფრუტუნდა. ძალღს მართლაც შეეშინდა, მაგრამ შიში არ შეიშინია და კატას ხმამაღლა შეუყეფა. კატა უფრო ამირიზა, დაჩხავლა და თავში თათი ჩაართყა. კაშტანკა უკან ვახტა, ოთხზე დაჯდა, დრუნნი კატისაკენ გასწია და ხმამაღალი წკმუტუნნი გააბა. ამ დროს ბატი უკნიდან მიეპარა და ნისკარტი ზურგში მწარედ ჩასცხო. მაშინ კი წამოხტა კაშტანკა და ბატს ეცა.

— რა ამბავია? — მოისმა გაუგებრებული ხმა და ოთახში სცნობი შემოვიდა, რომელსაც ხალათი წამოესხა და პირში სიგარა გაეჩარა. — ეს რასა ჰგავს? აბა, გასწით თქვენს ადგილას!

ჯერ კატასთან მივიდა, ამოხსნილ ზურგზე წიკპურტი გაჰკრა და უთხრა:

— არა გრცხენია. თედეორე ტიმოთეს ძეგ? რა აყალმაყალი ატეხეთ? დაწეტი ჩქარა. შე ბებერო არამზადავ!

ახლა ბატს მიუბრუნდა:

— ივანე ივანეს ძეგ, აბა, შენს ადგილზე!

კატა მორჩილად დაწვა თავის პატარა ლეიბზე და თვალეები მინაბა. სახის გამომეტყველებასა და უღვავებზე ეტყობოდა, თვითონაც უკმაყოფილო იყო, როგორ გაცეცხლდი და ჩხუბში ჩაუვებიო. კაშტანკა შეურაცხყოფილი აწკავეწკავდა, კისერწაწვდილი ბატი კი რაღაცას გაცხარებით ბურტყუნებდა. თუმცა კაცი ვერ გაიგებდა რას.

— კარგი, კარგი! — თქვა პატრონმა მთქნარებით, — ერთმანეთში მშვიდობიანად, სიამტკბილობით უნდა იცხოვროთ. — მერე ხელი გადაუსვა კაშტანკას და განაგრძო. — შენ კი ნურაფრის გეშინია, წითურავ, აქ კარგი საზოგადოებაა, არაფერს გაწყენინებენ. მოიცა, როგორ მოვნათლოთ? მოუნათლოვად არ

შეიძლება, ჩემო ძმაო, იცი რა... — მოიღიქრა მან ბოლოს, — შენ დეიდა იქნები, მის? დეიდა!

რამდენიმეჯერ კიდევ გაუმეორა სიტყვა «დეიდა» და გავიდა.

კაშტანკა დაჯდა და იქაურობა მოათვალიერა. კატა გაუნძრევლად იჯდა თავის ლეიბზე და თავს იკატუნებდა, თითქოს სძინავსო; ბატს კისერი წაეგრძელებინა, ერთ ადგილზე წრიალებდა და რაღაცაზე კვლავ გაცხარებით ბურტყუნებდა. ეტყობოდა, დიდი ჰქვიანი ბატი იყო; გრძელ წინადადებს რომ ჩაათავებდა, გაცივებით უკან დაიხევდა და ისეთ გამომეტყველებას მიიღებდა, თითქოს თავისი სიტყვით აღტაცებული დარჩაო. კაშტანკამ მოუსმინა. კიდევ უბასუხა «ლრა» — ო და მერე კუთხეების დასუნვას მოჰყვა. ერთ კუთხეში პატარა გობი იდგა, შიგ დამბალი მუხულო და ჰევაის პურის ქერქები ეყარა. გასინჯა მუხულო, — ეუგემურა, გასინჯა პურის ქერქები და ჰმანს შეუღდა. ბატს სულაც არ სწყენია, უცნობი ძაღლი რომ მის ულუფას მიირთმევდა. პირიქით, კვლავ თავისებურად აბურტყუნდა, შემდეგ თვითონაც გობთან მივიდა და მუხულოს რამდენიმე მარცვლილი გიხვლათ.

თარგმნა ლ. ერაქიძე
ნახატები ლ. კარდოშისა

ՀԻՆԻՏ

ՊԵՆԵՆ

Ձ. ԹՈՒՅԱԺԱ

Տեսիլի Մ. ՆԱՅՏԱՐԱՆՈՒՄ

Թամ-
րիկո տղ-
նույթի ժեղ մի-
լեղն սկոլիսայն միար-
բեղնեղնա. լիլիտ սայրայի
մանչանիս ԲորԲալն միայրեղնա.
ԳւՄին պրելա մեղԲեղն իմոլարա:

— Ըրիլա նալո, տղնույթի ժեղի լը-
մեղի իրոմ Գլոնլաո, իա լլայիլո, աղա
Բոմ ալար Գլորլեղնա. իալիալորիլո
ԳրիլոԲեղն ոլաղեղն.

Ըրիլա լլեղնիա, րս ժեղի նայոլլը-
րա իալ Գրնլաո? իղլալո, Գրրլի իր-
Գոր Մեղլլըլոլա.

— Մողեղլա, իալ Բարաղըրա իլո, իղըն
ալար Գրալլոլի, րղիլըղնա լա րղիլըղնա!—
ԳրալորԲընըն մեղԲեղնիս Բիլլեղն.

— Մը մաղ Մրիլոլինիս Գրղըղնեղն իղրիս.
Բիլլի ար իլլոլ, տղ ար ըրաղԲոլ!—Ըրի-
լալնա անղԲոլմա լա Մրն Մըրլալա:

— ժեղի իա Գրալլեղն? ժեղի իա
Գրալլեղն? րս ժեղի լլաղի Գլորլըղնաո?—
Ըրալլըլո իղիլ լիլըղնալ նալլոն սիլղըն-
միս ՏանԳրա լլաղն.

— րս Գրլոլի Բոմ ԳաղԲարլոլիա?—
Մըրալմաղա իղլոլմի իս լլարղը մոլլալմաղ-
լըղնըլոլ Գրլոլի.

— ամ
Բիրսաղնիս
Բոմ ալար րղնա-
րոլո? Նաղեղ, իրոԳոր.
Ըրալնըղլոլա!

Ըրլա իղմալ լիղա լա լիլմը-
Բոլա, տիլլոլ լլաղԲոլա լիլըղլ, իրոմ ամ
լլըրալրիս նիլոլեղն մոաղմորղնընըն.

— աի, լիլըղլ իա րղիլղըղ, —սալլալնալլ
ԳաղմորղԲընընիս անղԲոլմա լլարմոլորղլոլ
ալանաղԲոլ.

— Տալ միղալլեղն, Բիլլո, րըրա իղլաղ,
սղլ մոլալ լալլԲիրլոլլըլոլա, —լլայն Գ-
մոալլըղ լիլըղլա. —Իղմի ինիս մարլո րղ
ալանաղԲոլա լարղա ամ Նաղլոլ.

— ժեղլեղն, իալ լիլ ալար Գլոր-
լըղնաո, մորղլաղըղո, ասը Գրիլոլրըն
սկոլաղմի. մըրը լլարղնաղմի Մրիլըղն
լա իլլ իղլ աղաղ-աղաղ Բրիաղա նիլոլեղն լա

მანქანებს გააკეთებენ! — ხმაძალა ჩასძახა ანზორმა ღიღღდას და აივანზე გავიდა.

— ეგ რაღა დაგიტოვებია?

— არაფერი, აი, პაპას ჩექმების გასახდელია.

— ჩქარა წაიღე და ისევ ექვე დადგე. — გაჯავრდა ღიღღდა. — ამას შენ გინახავ. რომ გაიზრდები, იქნებ პაპასავით მეთაური გამოხვიდდე, დაგჭირდება.

ანზორს თვალები გაუბრწყინდა:

— ვინ იცის, მაშინ ისეთი რაზე გამოიგონონ, რომ ჩექმები თავისთავად მომახტენ ფეხებზე ჩასაქმელად და თავისთავად გამეხადონ.

— რაო, რაო. როგორა თქვი? — ჰკითხა ღიღღდამ.

— თუკი სარტყს თავისთავად რეცხავს მანქანა, მტვერს იღებს, კარტოფილს ფტქენის, მაშ ჩექმებსა ც ჩამაქმევს და გამხდის. შენ კი

ეს კი-
ბორ-

ჩხალა“ გენანება. აბა ერთი იქა ბავშვებს რა არ მოაქვთ!

მეორე ღღეს კართან დაგროვილი ძველმანები ანზორმა და მისმა ამხანაგებმა სულ რახრახით წაიღეს სკოლისაკენ.

იქ ეზოს ერთ კუთხეში აუარობელი ხარახურა ეყარა. ბიჭებმა თავისი ჯართიცი მიიტანეს და დააყარეს.

უცებ ანზორს კოხტად გამოჩარხული რკინის ფეხები მოხვდა თვალში. რამდენი ხანია თავის ეზოში სკამის გაკეთებას აპირებს. ფიცარიც უკვე შხად აქვს. ფეხები კი ვერსად იშოვა...

გაკვეთილების შემდეგ ანზორმა ჩუმილ გამოაძრო ჯართის გროვიდან რკინის ფეხები და შინისაკენ მოჰკურცხლა. დატრიალდნენ ეზოში ბიჭები. ფეხები ხელად მიწაში ჩაარქვეს. მაგრამ ფიცარი კი ვერ დააქედეს. ლურსმანი რკინაში არ გალიოდა. მაშინ ფიცარი გახვრიტეს, თოკი გაუყარეს და ისევ მიამარგეს რკინის ფეხებზე. მაგრამ დასხდნენ თუ არა ზედ, ფიცარი ასხლტა და სულ ყირაყირა წამოვიდნენ ძირს.

— ნეტავ საიდან მართორი ეს დაწვლრეული ფეხები? — გაცხარდა რეზო.

ბიჭები რკინის ფეხებს კარგა ხანს

დასტრიალებდნენ, მაგრამ ვერ იქნა და სკამი ვერ გამართეს.

— ეს ნამდვილად საჯართვა!—ხელი ჩაიქნია რეზომ. ანზორმა კი თავი ჩალუნა... დანანებით გადახედა კოხტად მოყვანილ რკინის ფეხებს და გულში გადაწყვიტა, რომ ჩუმადვე წაეღო უკან.

მეორე დილით ანზორს გვიან გაეღვიდა. კინალამ სკოლაში დააგვიანდა. ეზოში ჩასვლა ვეღარ მოასწრო. გაკვეთილები რომ დამთავრდა, ბიჭები ეზოში ჯართისაკენ წავიდნენ: აბა, უნახოთ, კიდევ რა მოიტანესო.

— ერთი ამას შეხედეთ! ეს ხომ ჩვენი რკინის ფეხებია!—წამოიძახა უცებ ანზორმა.

— მგონი, მართლა ისინია! ხედავთ,

გუშინ რომ თოკი მოვაბით, ისევ უნდა აქვს.

— მეგრე აქ როგორ მოხვდა?—გადახედეს ერთმანეთს ბიჭებმა და შინისაკენ მოპკურცხლეს. ეზოში რომ შევიდნენ, რკინის ფეხები ვეღარ ნახეს. ფიცარი კი იქვე ეგდო.

— შეტავი ვინ წაიღო?—ჩაილაპარაკა ანზორმა.

— თვითონვე წავიდოდნენ, რკინის ფეხებს ერთ ადგილზე რა გააჩერებს,— მოესმათ ნაცნობი წრიაპინა ხმა.

— აბა,—აღმაცვრად გადახედა ანზორმა თამრიკოს.

თამრიკო კი მშვიდად იღვავით მოემჯობა აქ არათფერიაო, და ჩუმ-ჩუმად იცინოდა

ბავშვები

ბ. ბარბაქაძე

ედავება თოვლის პაპას
გელა-ბიჭი ცხარედ:
— ძიღის დროა, სახლში წამო,
გაცივლები გარეთ!

კურღლი

შ. საპალაშვილი

სამი დღეა ბარდნის, ბარდნის,
ემატება კურღლელს დარდი.

რბენის ოსტატს ხტუნვა უკირს.
ვერ ახერხებს თოვლში რბენას.
შიმშილისგან ეწვის კუჭი,
ეშინია გამოჩენა.

ეფიქრება ძლიერ დალიდს,
არ წააწყდეს სადმე ძალი...

მის ჯავრად კი ბარდნის, ბარდნის,
ემატება კურღლელს დარდი!

თოვლის კახი

მ. ჭიჭინაძე

სამბარია, მკვრამ არ თოვს.
ჯახურობს კიგლა, ჯახურობს დათო.
თოვლის კაცი სანახაღწლოდ
როგორ უნდა დაამზადონ?
ძლიერ დიდხანს ითათბიროს,
ძლიერ დიდხანს იკამათოს.
შემოესწროთ უცუბო მათუ,
მოიტანა მთემ ცარცი,
და მეგობრებს ქვაფენილზე
დაუსწრტა თოვლის კაცი!

ნახატები მ. ჩოჩინიძისა

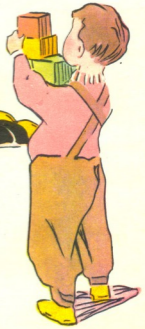

მშენებლები

ს. ლიანაშიძე

— როცა დიდი ცაფიზრდები,
მშენებელი უნდა გავხდეთ,
დავამშენებო ეზო-ქუჩებს,
ავამშენებ ლამაზ ს-სლებს! —
კავლიმა ავთოს უცუბო,
მოუწინა აზრი კვლავს,

გულმა აღარ მოუთმინათ
და შეუდგენ სავქმეს ხელად
მოიტანეს აგურაკი,
ფერადები, ლამაზები,
დატრიალდნენ მშენებლები,
ამენეს დარბაზები.

ბარმალეი

ა. ნაოსანი

ნახატები ა. კარლაკიძის

მომიჯექით გარშემო,
უური მიგდეთ, ბავშვებო!
არ გაბრიყვდეთ, საფრთხეში
არ ჩაიგდეთ სიცოცხლე,
აფრიკაში სასეირნოდ
არ წახვიდეთ, იცოდეთ!
იქ ბევრია ზვიგენი,
იქ ბევრია გორილა;
ფყვიები იმდენი
ქვეყნად არ გაგონილა!

იქნებ უცებ მიადგეთ
პირდაღებულ ნიანგებს,
დგანან ბასრი კბილებით
ხახადაბჩენილები,
ვერსად დაეშალებით
მარტო დარჩენილები.
აფრიკაში მგზავრობა
არ ვაბედოთ ამიტომ,
არ იფიქროთ: პატარებს
გვაშინებენ ამითო.

აფრიკაში ყაჩაღი,
ავი ბარ-მა-ლეი
ხელთოფით და ნაჯახით
დარბის ვამალებით.
პირს დააღებს: ყაპ-ყაპ!
და პატარებს ულაპავს!
ხის ძირას რომ დამსხდარან
დედიკო და მამიკო,
ასე ეუბნებიან
ვალკოს და ანიკოს:
— ვინც კი ნახა აფრიკა,
ზოგი ვეფხვმა დაფლითა,
ზოგი ლომმა დაფლითა.
დაიხსომეთ ამრიგად,
საშიშია აფრიკა.
არასოდეს წახვიდეთ
აფრიკაში ამიტომ,
არ იფიქროთ: პატარებს
გვაშინებენ ამითო!—

მაგრამ როცა ჩათვლიმეს
დედიკომ და მამიკომ,
აფრიკაში გაიპარნენ
ვალკო და ანიკო.
ერთად გადაიარეს
ტყე, მდინარე, ბილიკი.
— უჰ, რამდენი ყოფილა
გემრიელი ფინიკი.

კრიფე, რამდენს დაკრეფავ?
რა კარგია აფრიკა!
აგერ, თევზი გაცურდა,
აგერ, ჩიტი აფრინდა.
აქ არც ვეფხვმა შეგვკვამა
და არც ლომმა დაგვფლათა.
მხარე არის საჩვენო,
მოგვეწყინა მარტოკა,
შეგკაზმით და ვაჭენით
უწყინარი მარტორქა.
აგერ სპილო ბაჯბაჯა,
დაუშვია ხორთუმი.
სკუპ და ზედ გადაახტენ.
ერთობიან ოთურმით.

გამოგორდა ვორილა,
მაღლკუნდა მაშინგე,
წელში ოთხად მოხრილი,
ბავშვებს ასე აშინებს:
— ჰა, ზვიგენი ქებული
გიშურეთ პირდაღებული.
როგორ გინდათ გადურჩეთ
მის კბილებს და ლაუურებს?
არ მოგივლოთ ხახაში,
გირჩენიათ გაუურდეთ.

ბარმალეის უხმობს
ბრიყვი მამულა: —
მომეშველე ჩქარა,
თორემ აბეზარა
ამ ბავშვებმა ლამის
მომკლან ბეჭემოტი.
მოდი, მოდი, მოდი!
ჩემი გაბრაზება
ვანა დაეზართ?
მოდი, მომაშორე
ორი აბეზარა.
მოუარე ღლაპებს,
ულაპ, და გადაულაპე.—

ბავშვებს შიშისაგან
დაეკარგათ ფერი.
მოდის ბარმალეი,
მოდის, მოიმღერის:
— მე ვარ სისხლისმსმელი,
მე ვარ შიშისმგვრელი,
არ მსურს მარმელადი,
არ მსურს მოკონადი.
ლამაზ ბიჭუნთა,
ლამაზ გოგონათი
თუ გავძლები მხოლოდ;
ჩვილი ხორცი თ ვცხოვრობ,
ბავშვებს ვეტანები
დიდის ნეტარებით.—

აგერ კაობიდან
ზანტად ამოვიდა
დიდი ბეჭემოტი.
მოდის, მოდის, მოდის.
რა აყვირებს ბეჭემოტს?
თითქოს წიხლი ეგემოს.

აღრილდნენ ბავშვები,
რა შავი დღე ელით!
და ემუღარებიან
ბოროტ ბარმალეის:
— გივედრებით, გაგვიშვით
ჩვენს კარგ დედიკოსთან.
რომ ჩაცეკვდით შავ დღეში,
ისიც შეტკუპდა.
აფრიკაში არ მოვალთ
არახოდეს მარტო,
არ გამოვეპარებით
უკითხავად პატრონს.—
ავი ბარმალეი
ამბობს შესაზარად:
— თავი დაგანებოთ?
არ იქნება, ა-რ-ა!—

ნინგს ეტყვის ექიმი
— გვედრები, ახლავ
გულბოროტად შექმნილი
ბარმალი ჩაულაპე,
ეგ ბავშვების ჰაშია,
ბოროტი და მსუნავი;
უნდა ამოიქოლოს
მისი ფუტე-ბუნავი!—
მოტრიალდა, გაიღმა,
გაიციან ნინგმა,
ბარმალის გაბრძოლება
უკვე იუო გვიანლა.
და ნინგმა უჩალი
გადასანლა ბუზივით.
ყველა გამხიარულდა,
ყველას სახე უციის.
ლამის სიხარულით
მთელი ხმით შექვილონ:
— ახლა კი სახლებში
წავიდეთ. ექიმი.—
უკან მოიტოვეს
ტაქსი ველი, ჰაშია.
ყველა თვითმფრინავთან
ჩამორბის. ჩამორბის.
მოტორის გუფუნით
ცა ისევ შეიძრა,
ერთად მიაშურეს
მშობლიურ ლენინგრადს.
გადნოქართულა გ. ბუზაშვილი.

უცებ ამბობს ანა:
— ვერა ხედავ განა,
ცაზე თვითმფრინავმა
დააყენა ბოლი?—
— ვხედავ. ვხედავ. ვხედავ
ექიმ აიბოლიტს!—
ჩუმიად განზე დამდგარა
ბარმალი ბოროტი.
და მიმართავს ამგვარად
უჩალს აიბოლიტი:
— აბა. ამ ჰატარებს
რალას გამორჩევი.
გთხოვ, თოკი შეუხსნა.
გაუშვა ნორჩები.—
ამ დროს არამზადამ
ცეცხლი გაამზადა,
რომ ავარდა ბოლი,
დაწვდა აიბოლიტს,
ცეცხლში გადაუძახა:
ხა. ხა, ხა, ხა, ხა, ხა!..

და ექიმი ბღავის:
— ვიწვი, ვაი, ვაი!—
საწული ბავშვები
პალმის ქვეშ წვანან.
იმათი ამშვებები
გაჩნდება განა?

ამ დროს ნილოს გაღმიდან
მიმუნი აღრინდა.
აწრილდა გორილა
და ნინგი შორიდან
მოჰყავს გამაღებით.
აგერ, კიდევ მოვიდნენ.
შეერთა ბარმალი.

ბუნების კარი

ობობა

მზის შუქზე ბრწყინავს ტოტიდან ტოტზე გაბმული ობობას ქსელი. თვითონ ობობა კი არსად ჩანს.

იქნებ ეს ძველი, მიტოვებული ქსელია?

ნურას უკაცრავად აი. მოფრინავს მსუქანი, სულელი ბუზი, გაიბღანდა ქსელში და „ბზზ...“—მოაჰყვა ბზუილს.

საიდანღაც ობობაც გამოჩნდა. სწრაფად გამოზრის ბუზისაკენ.

სად იყო ობობა დამალული?

ქსელის მოქსოვის შემდეგ ერთ ძაფს ობობა გამოაგრძელებს, წაიღებს და ამ ძაფის ბოლოთი საღმე ჩასაფრდება. გაბმული ბუზი ქსელს შეარხვევს. ძაფიც ირხევა; ობობა იგებს, რომ ნადავლი უკვე გაბმულია, და ვარბის პირის ჩასაგემრიელებლად.

ღამურა

ჩიტბატონა, მერცხალი, ბელურა და სკვინჩა მთელი დღე არ ისვენებენ, განუწყვეტლივ ეზიდებიან ჰია-ლუას, რათა ბარტყები გამოკვებონ.

გნოლისა და კაკბის ბარტყები კი, როგორც გამოიჩეკებიან, მაშინვე ყოჩაღად იწყებენ სირბილს, დედას დაჰყვებიან და თვითონვე ეძებენ საზრდოს.

მაგრამ იცით, ღამურა როგორ კვებას თავის შვილებს?

როგორ და ძუძუს აწოვებს.

არ გაგიკვირდეთ: ღამურა ხომ ისეთივე ძუძუმწოვარა ცხოველია, როგორც თავი ან კატა.

რა ვუყოთ, რომ ფრთები აქვს; ის მაინც ცხოველია და არა ფრინველი.

ბუნურა და

ბზიკა

ლ. კაკაბიძე

თოვლი თუთრად გაპენტრილი
ეზოს საბზნად ეხურა:
ფანჯარასთან ადრე დილით
ქლურტულდება

ფისუნია სუფრის თავში
იჯდა კობტად კუდგრძელა,
წინ ეღაგა: გოჭო, ვაშლი
ყურძენი და

ფისოს თვავი მოჰკრა მზიამ.
უთხრა: წუწკო, რა გინდა?
განა შენთვის ვაგამაზაფე
საახალწლო

კარგად შესმის შენი ქცევა.
ვიცი, გოჭს ეპარები!
ოთახიდან გააძევა,
მიუხურა

გამობრუნდა, შეამჩნია
ჩიტუნია პატარა:
უშად მასთან მიირბინა,
გამოალა

და შესძახა: ჩემო მეკვლევი,
ჩიტო, შენ გენაცვლები.
ასე ტკბილად დამიბედი,
აბა, ყურძენის

ნახატები მ. კლინიშვილისა

ნახატები პლ. ქაპაბაძისა

სუთკუნჭულა

ხალხური ზღაპარი

ყო და არა იყო რა, იყო ცხრე ძძე. ისეთი ღარიბები იყვნენ, იმათსაც ვერც არას ცეცხლი დასწავადა და ვერც არას წვალი წიღებდა. ეკელასე უძცროსი კი მარჯვე ბიჭი იყო, სასწელად სუთკუნჭულა ერქვა.

ერთხელ სელმწიფემ დაიბარა სუთკუნჭულა და უთხრა:

— წადი, ამა და ამ დევს კულთიძინანი თნა რომ ჰყავს, აქ მომიიყვანეთუ არ მოიყვან, ვაი შენი ბრალიო.

რადას იხამდა სუთკუნჭულა, ადგა და წავიდა თნის მოსაყვანად. ბეჭრი იარა, თუ ცოტა იარა, დევი შემოხვდა.

დევა ჰკითხა:—სად მიდიხარო?

— მინდა მოვამატოროდ დაედეკო.

— შე დამიდექო, — უთხრა დევა და წამოიყვანა. იმ დამეს კარგი ვახშიმი აჭამა, დაწვინა და თან თვალი აჭირა: როდის დაიძინებს სუთკუნჭულა, რომ შევჭამო. სუთკუნჭულასაც დევსად აქვს თვალი. — დაგვიჩინა? — დაუძახებს დევი.

— არა! — უძახუხებს სუთკუნჭულა.

— რა არ გაძინებსო?

— შენი ბატების უიეინო. — წავა მძინეუ დევი, გადაულანავენ ბატებს და დაუძახებს:

010

- დაგვიჩინა თუ ისევე გვცემდა?
- არაო, — უპასუხებს სუთკუნჭულა.
- რა არ გაძინებინო?
- შენი პროტების ბაგაბუციო.

წავა დევი, სულ გადავლანავეს პროტების, დაბრუნდება და დაუძახებს:

- დაგვიჩინაო?
- არაო.
- რა არ გაძინებინო? — შეჭვერიებს

გაცხეცხელი დევი.

— შენი ცხენების ჭინჩინიო. — დევი ახლა ცხენების დასაჭმელად წავა. ამ დროს ადგება სუთკუნჭულა, ბეწვის ხიდს გადავლინ. დევი გამოუდგება და დაუძახებს: — სუთკუნჭულა, გაძისწარ ხიდს?

— გაგასწარ და ვერო! — დევი მობრუნდა ძინ და უაჯრობს; ეს რა მიეთ სუთკუნჭულამ, ამოდუნა საქონელი გაძისწარტინა და ხელიდანაც გამისხლტათ. ის იეთ წამოწავა და ხვრინვა უნდა ამოეძვარა რომ თხამ დაუძახა დევის:

— სუთკუნჭულაა, სუთკუნჭულაა! — გავარდა დევი, ეძებს სუთკუნჭულას, მაგრამ ტყუილად: ის კარს უკან დამალულა. სუთკუნჭულა კიდევ დაენახა თხას. თხა კიდევ დაიძახებს: „სუთკუნჭულაა!“ ბოლოს გაბრაზებული დევი გარეთ გააგდებს თხას. სუთკუნჭულა დაჯალებს ხელს და გაიქცევა. დევი იფიქრებს: ბიჭო, იქნებ სუთკუნჭულა მართლად სადმე იეთს, თხა არ წაიკვანთოსო, და გამოიხედა გარეთ. სადღაა თხა! გაკვიდება დევი, ირბენს და მიუახლოვდება ბეწვის ხიდს: — სუთკუნჭულა, გახველ ხიდს თუ არაო?

— თუღლი კი არ მოგთხარეთ! —

მოამას სუთკუნჭულამ, წაიკვანთოსო და მიჭკვარა ხელმწიფეს.

— ამ დევის ისეთი ხალისა ბეწვს, იძის ფასი დედამიწის სურგზე არაფერი იქნება. თხა თუ მოიკვანო, ხალიხასაც მოიტანო, — უთხრა ხელმწიფემ. სუთკუნჭულას რა მეტი ღონე ჰქონდა! ერთი მუჭა ხემს-მასათი წაიღო და დევის სახლში შეიძარა; დარჭო ხალიხაში ხემსები... მოვა დევი, დაჯდება მასათ-ხემსებზე, იეთ კადანიწვეს, — აქიდან შეერჭობა, აქეთ კადმოიწვეს, — აქედან. ბოლოს ძალიან რომ შეწუხდა, მოავლო ხელი ხალიხას და გადაუძახა გარეთ. მოიკიდა ხალიხა სუთკუნჭულამ და გაარბენინა. დევი იფიქრდა: ის ეძმაკი სუთკუნჭულა კი არ იეთს სადმე და ხალიხა არ წაიღოსო. გაიხედა, მაგრამ სადღაა ხალიხა! დარჩა დევი ხასამძრალი. გამოეკიდა და დაუძახა:

- ხიდს გახველ, სუთკუნჭულა?
- გაველ და თვალაც მოგთხარეთ! — მოვიდა და მიუჩინა ხალიხა ხელმწიფეს. მან ბრძანა:

— უნდა წახვიდე და ახლა ამ ხალიხის ჰატრონიც მოიკვანო.

— კარგო, — მოასწინა სუთკუნჭულამ, — ერთი ხელი უბრძლო ტანისმოსი მოძოვეთ და ხუროს იარაღებით. — გამოეწოთ ხუროსავით; აიღო ხელში ხერხი, ეჩო, ძალადინი და მივიდა დევის საბრძანებელში. — თქ, შენ არა ხარ სუთკუნჭულა? — დაუძახა დევი.

— შე ერთი საწვადი ხელოსანი ვარ, იმისი არა ვიცი რათ, — მიუგო სუთკუნჭულამ. დევი დაუჯერა:

— თუ ხელისანი ხარ, მამ კაი ხელობა გეცოდინება. რას გააკეთებ?

— ისეთ კიდობანს გავაკეთებ, ფიცარიც ვერ გააგდებინო.

— აბა, გააკეთე, — დაუძახა დეგმა. გააკეთა კიდობანი ხუთკუნჭულამ და უთხრა დეგს: — შიკ ჩადი, ნახე, შირს გააკდებინებ თუ ვერაო! — ჩაუდა დეგო, ჰკურს წიხლი და გააკდებინა. გააკეთა მეორედ, ჩანს და დეგო: — აბა, ახლაც გააკდებინებო?! — დეგმა მართლაც ვერ გააკდებინა. მაშინ დალურსმა ხუთკუნჭულამ და უთხრა: — ფხით არ იარო, ზურგზე აკიდე და შენს სახლში ისე მიკიტანო.

შოიკიდან და ხუსხუს, ხელმწიფისაკენ! მოუყვანა დეგო ხელმწიფეს. შეიკრიბა ნახირ-ვეზირი. ხუთკუნჭულამ კი წაი-

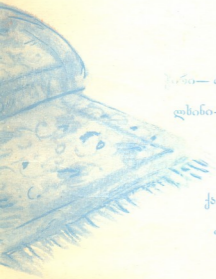
ლო ერთი მხრილის ქვა და ავიდა მძლავრ ჭადარსე. იქიდან უცქერის სეირს. ახადეს კიდობანს, ამოვარდა გაკიეებული დეგო, ეცა ხელმწიფეს და გადაუძახა მუცელი. რაკი ეველა მიუღან-მოუღანა, ხუთკუნჭულას დაუწყო ბებნა. ჭადარსე აიხედა, დანახა და დაუძახა:

— მასწავლე, მანდ როგორ ასვედი?

— ამ მხრილის ქვას სომ ხედავ, გულზე დავიდე და ამოფრინდი.

— სად ვიძოვო მაგისტანა ქვაო?

— გულადმა დანქა, მე ჩამოვშეებ და ამოსტები, — ჩამოსძახა ხუთკუნჭულამ. დანქა დეგო გულადმა. ჩამოვარდა ქვა, დაეცა დეგს და თქვენი ჭირი წაიღო! ხუთკუნჭულა ჩამოვიდა ხიდან, დეგის სარჩო მძებს გაუეო და ცხოვრობდნენ ბედნიორად.

ქარი — იქა,
ღისინი — აქა!

ქატო — იქა
ფქვილი — აქა!

6.63/93

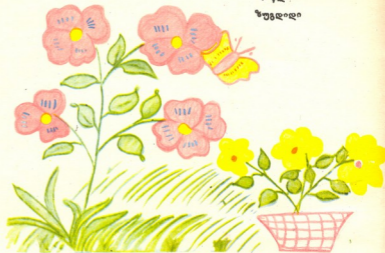

საქართველოს მწერთა
 ნაწევრი ნაწევრი
 ნახატი ნანული გელანისი
 6 წლის.
 ზუგდიდი

„მზინი ღღა“

ნახატი რუსუან ბანკლაძისა
 4 წლის.
 თბილისი

„აპული“ ნახატი

აპა ლათაგაშვილისა
 9 წლის.
 თბილისი

„მოსეკავე ქალბერი“ ნახატი გარინა თელიაშვილისა 6 წლის. სტალინირი

ფილის მხატვრობა ეუროფის კლ. ბანკლაძის

რედაქტორი იოსებ ნიწევილი. სარედაქციო კოლეგია: ი. ვრიშაშვილი, კ. კოჭიაშვილი, შაყვალა მრეველიშვილი (რედაქტორის მოადგილე), ა. სიხარულიძე, ნ. უნაუტოშვილი, შ. ცხადაძე (სამხატვრო რედაქტორი) გამომცემის რედაქციის რედაქტორი შანი შანი.

ტბ. რედაქტორი ი. არღვიშვილი რედაქციაში შემოსული მასალები ავტორებს არ დაუბრუნდებათ

საბლერბაში, რედაქციის მისამართი: თბილისი, პლუბნის ქროსი. 81, ტელ. 2-37-38. გამოქ. შუგ. № 658, სტამბის შუგ. № 3058 ტარაპო 25000 ხელმოწერილია ფსსსაბრედაქტორის 17/XII 1959 წ. წარსა დაქველდის ღლი-რედაქტორ ლეგვის ფარაქაშა

„И Л А — еженедельный детский журнал ЦК АКСМ Грузии в Республиканского совета организации юных пионеров им. В. И. Ленина № 1, январь 1960 г. Тбилиси, Прост. Пашаева 91.